
FICO

Úvaha o človeku, ktorý nenávidí Slovensko

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	Autor obálky
Stanislav Hoferek	Greenie knižnica	CC-BY-NC-ND	Prvé (2025)	Stanislav Hoferek

Úvaha o tom, kto vlastne je Róbert Fico a čo sú jeho suverénne najsilnejšie stránky. Táto krátka kniha nie je zoznamom rozhodnutí, ale pohľadom do jeho uvažovania. Tento samozrejme subjektívny text sa pozerá na Smer i na Hlas, na odbornosť či manipuláciu a neprináša žiadny veľkolepý záver. Ten si musí urobiť každý z nás. Otázka je pritom jasná. Ako veľmi potrebujeme, aby tu vládol práve Róbert Fico?

Aktuálne štvornásobného premiéra fascinuje okrem iných vecí aj pomsta. Pomsta za to, že sa nestal prezidentom, ministrom (v časoch SDL), generálnym prokurátorom či najvyšším sudcom. Pomsta je pre niekoho nevyhnutná a ľudia, ktorí pomstu vyžadujú, často nemajú vysokú mienku o ľuďoch s opačnými hodnotami.

FICO

úvaha o Človeku,
ktorý nenávidí Slovensko

I. ROZUM A ARGUMENTY

80. a 90. roky sú zaujímavé a dôležité v každej krajine, ktorá má niečo spoločné s komunizmom. Na jednej strane ešte v roku 1989 a niekde aj neskôr bola len jedna, jediná politická strana. Kto chcel vstúpiť do politiky, oficiálne nemal inú možnosť. Prihláška ku komunistom, robiť to, čo chceli vtedajšie komunistické esá a nenahnevať tých, ktorí majú k tým esám trochu bližšie ako vy. Alebo oveľa bližšie. Komunistická hierarchia pripomínala pyramídovú schému — lenže tu nešlo len o peniaze. Išlo o moc, vplyv a budúcnosť krajiny. Hlavne o budúcnosť každej zvrchovanej, prípadne ešte stále ovládanej krajiny. Išlo o dobu, keď bola hlavným mestom Československa Praha, ale pre niekoho bolo hlavné mesto komunizmu, dominujúcej ideológie, Moskva. A aj preto bolo dôležité dať prihlášku do strany. Priblížiť sa dôležitým miestam v Prahe a občas si urobiť výlet do Moskvy, aby bolo jasné, ako presne ovládať Prahu. Aj na Slovensku sa politická kariéra začínala prihláškou – a nie každý z tohto systému vystúpil.

Potom tu boli tí druhí. V Poľsku, nedemokratickom „demokratickom“, čiže východnom Nemecku, v Maďarsku a v ďalších krajinách sa vyskytovali viac či menej tajné osobnosti, ktoré sa stavali na odpor. Odpor proti nereálnym plánom, odpor proti buzerácii miestnych papalášmi z Moskvy i odpor proti večnému svetlu a večnej pravde z východu. Nič nie je večné a nepriestrelné tvrdenia komunistov sa ukázali ako prázdne lži a tak prekrútené pravdy, že sa pre mnohých zdala rebélia lepšia. Poslušnosť znamená zachovanie nefunkčného a škodlivého systému, zatiaľ čo rebélia je cesta k niečomu inému, lepšiemu. Možno nedokonalému, ale viac ľudskému a menej napojenému na ovládanie večným priateľom, ktorí je v skutočnosti síce nepriateľ, ale aspoň nie je večný. Vlastne je prchavý ako alkohol, ktorý ku komunistom tak krásne pasuje. Odpor neexistoval len v tichu. Mal aj tvár – či už to bola Solidarita v Poľsku, protest songy všade naokolo, alebo pašované kazety so západnou hudbou. Ako sa asi cíti obyvateľ Devína, keď si na svojom komunistickom rádiu naladí imperialistickú hudbu – a počúva, ako sa na Západe z komunizmu smejú, alebo ako sa tamojší komentári snažia pochopiť našu politickú situáciu? A čo ak ho analyzujú oveľa lepšie ako Moskvou platené špičky?

Potom prišiel on. Mladý, komunikatívny, s darom reči. Človek, ktorý sa zaujíma o politiku. Komunista, kresťan s birmovkou, právnik. Mladý vlk novej generácie. Nie rebel, nie verný kádrovák — niečo medzi. Nechce staré štruktúry, chce nových ľudí, ale zachovanie starej myšlienky. Nie však pre myšlienku samotnú, ale pre to, ako by mohla poslúžiť jemu. Komunista, ktorý chce lepšie zajtrajšky. Možno pre všetkých. Možno len pre seba. Keď podával prihlášku do strany, už bolo jasné, že systém sa rúca. Berlínsky múr ešte stál, no Sovietsky zväz už lapal po dychu. Reformy ho ničili, a zároveň boli jeho jedinou nádejou. Fico však vedel jedno: nech sa udeje čokoľvek veľké, chce byť pri tom. Pri moci, pri postoch, pri rozhodovaní. Tam, kde sa staré kádre posielajú do ústrania a mladí dostávajú priestor. Možno nebol najlepší komunista. Ani najlepší demokrat, liberál či konzervatívec. Ale dobre vedel, že slovenská ľavica bude po revolúcii plná ľudí, ktorí si nesú svoju minulosť ako zbraň. A on chcel byť jeden z nich – nie ako človek ideí ale ako človek vplyvu. Padol múr v Berlíne, padlo ZSSR, vznikla a padla Československá Federácia. Fica nezaujímal pomlčkové vojny. Zaujímal ho, čo vie dať Slovensko jemu.

2. MLADÁ SOCIÁLNA DEMOKRACIA

Keď si niekto pozrie definície sociálnej demokracie, tak postupne zistí, aké má znaky. I to, že každá je trochu iná. Sociálna demokracia, tak ako i klasická demokracia či dokonca komunizmus, má úplne iné prvky v iných kútoch sveta. Na samostatnom Slovensku sa často rôzne pojmy prekombinovali, zjednodušovali či naopak veľmi kompletizovali. A hlavne, prišiel jeden právnik z Nemšovej.

Fico uvidel niekoho, kto môže byť jeho vzor. Bolo jedno, kto je a kto nie je bývalý komunista. Dôležitý je dar reči a známosti. Slovensko je azda jediná krajina sveta, ktorá plynulo prešla z komunizmu do mečiarizmu - systému, ktorý kombinoval autoritárstvo, populizmus a silné ego jedného muža. Vladimír Mečiar bol taký miestny Lukašenko, Orbán či vlastne ktokoľvek, kto bol niekde medzi demokraciou a diktatúrou. Lenže to ešte Lukašenko či Orbán neboli až tak veľmi známi mimo ich pôvodné krajiny. Mečiar vedel niečo na všetkých. Vedel dosadzovať svojich ľudí, usmievať sa v televíznych reklamách a plne využívať svoju dobu. Dobu bez komentárov na Facebooku, ktoré dokážu odsúdiť pôvodný text. Mečiar tak mohol tlačiť svoje názory a svoju tvár všade a starí komunisti si mohli povedať, že toto je ich človek. U mladých nebol až tak šialene obľúbený, ale práve masa ľudí v strednom a vyššom veku je to, čo Mečiar chcel. Netreba pravdu, treba ilúziu pravdy. Netreba skutočné ekonomické reformy, ale treba dať tvár, ktorá naznačí, že bude dobre.

Pre demokratov bol Mečiar katastrofa. A pre Fica, ktorý všetko hltal od Mečiara ako špongia, sa objavila úžasná príležitosť. Budovať svoju identitu. Ako člen SDL bol súčasťou vlády, ktorá stála proti HZDS, len aby neskôr bol jeho učiteľ nielen rival, ale i spojenec. V SDL mu prestávali stačiť cudzie pravidlá. Chcel vlastnú stranu, vlastnú značku. Chcel byť líder, nie len hovorca iných. Vznikla nová strana, Smer. Strana, ktorá sa charakterizovala ako moderná ľavica a ako stredná, tretia cesta. Ani Mečiar, ani Dzurinda. A hlavne ako snaha o to, aby sa moc dostala do jeho rúk. Ani Mečiar, ani Dzurinda by nemali stáť v ceste.

Fico sa ukázal v reklame ako „majster poriadok“, kde obidvoch rivalov nazval špinou. Pre múdrejších ľudí to bolo trápne či gýčové, ale pre jeho cieľovú skupinu to bolo efektívne a jasne ukazovalo, čo si tento mladý vlk myslí o ostatných. Po roku 2000 jeho sláva rastie, ale nielen sláva. Aj problémy. Špecialitou Róberta Fica je však to, ako na ne bude reagovať. Zo začiatku totiž reaguje vecne, slušne a navyše ľahko pochopiteľne. Bez dlhých a nudných fráz a ľahko niekoho málo schopného sfúkne. Smer zakladal spolu s ďalšími ľavicovými osobnosťami, ktorí ho podporovali. Zatiaľ.

3. ODKLON K POPULIZMU

Populizmus poznáme od staroveku. Niektoré populistické rozhodnutia sú jednoducho hlúpe a nebezpečné. Zo skúseností vieme, že snaha až priveľmi sa zapáčiť ľuďom za každú cenu vedie k nárastu manipulácie, niekedy až k šíreniu nenávisťi či xenofóbie. Róbert Fico veľmi dobre vedel, že musí byť aktívny. Musí byť viditeľný, musí niečo robiť, musí byť na očiach. Lebo inak príde iný mladý vlk a jeho voliči už nebudú voliči jeho politického projektu. Nestačí sa objavovať v televízii – musí sa o ňom hovoriť aj mimo obrazoviek. Musí byť témou, problémom, pocitom. A čím viac ho bude všade, tým viac ho bude v hlavách.

Dnes si už málokto spomenie na prvý pád vlády. Po tom, čo KDH opustilo druhú Dzurindovu vládu, sa Fico šikovne chytil moci. Následné voľby mali historicky najnižšiu účasť – mnohí pravicoví voliči jednoducho neprišli. A tak mohla vzniknúť koalícia pod vedením Róberta Fica, o 22 rokov staršieho Vladimíra Mečiara a o 11 rokov staršieho Jána Slotu. Vznikla vláda populistov, populistov a populistov. A to by bez populizmu naozaj nešlo. Fico ako hlavná postava postupne zatienil aj SNS, aj HZDS. On mal hlavné slovo, a tí ďalší dvaja často len stáli vedľa a nechali ho rozprávať. Od tej chvíle už výsledky volieb nie sú také dôležité – všetko podstatné už totiž ukázal. Dravosť a energiu, ale aj manipuláciu, šírenie strachu a nedôvery. To všetko boli nástroje.

Prišla vojna – kdekoľvek a z akéhokoľvek dôvodu – a Fico z toho vyťažil. Jeho volebná podpora bola vždy silná tam, kde panoval strach. Z migrantov, novinárov, intelektuálov, LGBT+ ľudí... vlastne zo všetkého. Nevadí vysoká konzumácia alkoholu a drog v Smere – vždy sa dá ukázať prstom na niekoho iného. Nevadia ani škandály a kauzy – vždy sa nájde vnútorný alebo vonkajší nepriateľ. Ak netreba, vymyslí sa.

Tam, kde si niektorí autoritári povedia „toto je už cez čiaru“, Fico zistil, že práve tam ho ľudia začínajú najviac milovať. Vyberal si poradcov, ktorí neboli expertmi na ekonomiku, školstvo, zdravotníctvo či ľudské práva. Hľadal klamárov, podvodníkov, mafiánov, extrémistov, šíriteľov konšpirácií, ruských agentov. A výmenou za ich vernosť im vybavil miesta v europarlamente, veľké dotácie a zapojenie do špinavých hier, v ktorých sa jedno meno objavuje opakovane. Človek, ktorého prezývajú šéf.

A ak niekoho volá „šéfom“ člen talianskej mafie – alebo jej slovenského variantu – ostáva už len jedna vec: Zbaviť sa pretvárdky. Premenovať Smer – sociálnu demokraciu na Smer – slovenskú sociálnu diktatúru. Nehrá sa už na socialistu. Nehrá sa na demokrata. Vládne tvrdou rukou. Ako skutočný diktátor karpatského typu.

4. PAMÄŤ – NAJVÄČŠÍ NEPRIATEĽ

Pamäť je pre demokraciu kľúčová. Ale je aj kľúčovým nepriateľom každého, kto sa jej chce zbaviť. Róbert Fico veľmi dobre pochopil, že ak má byť úspešný dlhodobo, musí oslabiť kolektívnu pamäť spoločnosti – nahradiť ju emóciami, strachom a falošnou istotou. A tak to aj robí.

Kým Ján Slota svojho času tlačil Slovákov do konfliktu s Maďarskom, Fico ich tlačí do konfliktu so samotným Slovenskom. Presnejšie – s tými, ktorí sa snažia Slovensko udržať ako súčasť civilizovaného, európskeho sveta. Konflikt s EÚ. Konflikt s NATO. Konflikt so spojencami. Konflikt s demokraciou. A tam, kde je manipulácia každodenný chlebič, tak musí byť aj konflikt s kritickým myslením.

Fico si buduje nepriateľov, aby mohol vládnuť cez strach. Jedným z najčastejších terčov je George Soros – symbol všetkého, čo treba odmietnuť. Globalizmus, liberalizmus, otvorená spoločnosť. Fico nikdy nepreukázal, že by Soros reálne zasahoval do slovenských volieb. Ale to ani nemusel. Stačilo to opakovať. A pamäť ľudí postupne slabla. Dnes sa tak delí spoločnosť na tých, ktorých oklamal bájkami o Sorosovi, a na tých, u koho to jednoducho nezvládol – hlavne na základe lepšieho kritického myslenia.

Podobne to bolo s prezidentmi. Andrej Kiska bol podľa Fica daňový podvodník a americký agent. Zuzana Čaputová bola podľa neho aktivistka v službách cudzích záujmov. Vždy sa niečo „vynieslo“. Vždy v pravý čas. A vždy to malo rovnaký cieľ – zasievať nedôveru voči tým, ktorí sa mu nehodili do naratívu. Rovnako pohŕda novinármi. Nie preto, že by o ňom klamali, ale preto, že o ňom hovoria pravdu. Novinári, ktorí upozorňujú na korupciu, sú podľa neho „slniečkári“, „prestítúti“ alebo „nepriateľské elementy“. Mimovládne organizácie? Aj tie sú problém, hlavne keď robia to, čo by mal robiť štát – pomáhajú slabším, monitorujú mocných, chránia práva a slobodu. Fico to neznáša. Lebo mu to pripomína, čo by mal robiť. A nerobí.

Naopak, jemu spriaznené organizácie dostávajú milióny zo štátneho a za služby, ktoré nikto nechce, nepotrebuje alebo rovno všetkým škodia. Všetkým, okrem jeho ľudí.

Kauza Gorila by v inej krajine mohla položiť nielen vládu, ale aj celý politický systém. Na Slovensku spôsobila otras hlavne v pravici. Fico, hoci v nahrávkach sedí s oligarchom a rozpráva sa ako obchodník s mocou, z toho vyšiel bez väčšej ujmy. Prečo? Pretože jeho voličov zaujímali iba zlyhania druhých. Nie jeho. Pamäť bola selektívna. A Fico to vedel. Nejde o to, čo sa stalo. Ide o to, čo sa povie, že sa stalo. A keď to povie dostatočne často, stane sa to pravdou. Aspoň na chvíľu. A to úplne stačí.

Pamäť je dôležitá ešte kvôli jednej veci. Fico môže povedať, že je čestný politik, zatiaľ čo jeho protivníci to ľahko vyvrátia. Na koho je ale strana, ak má Fico svojich voličov dlhodobo ovplyvňovaných svojou charizmou a svojimi klamstvami, zatiaľ čo pravica či celkovo demokratickejšia časť spoločnosti je aj na základe jeho aktivít rozhádaná? A čo stane, keď jeho verní opakujú, že ak nebude Fico, tak bude nepopulárny Matovič? Matoviča si jeho voliči pamätajú a hlavne tí, ktorí nevedia vymenovať ani strany aktuálnej koalície. Pamäť je skrátka silná zbraň.

5. HLAS, SMER 2.0, SMER „B“ ČI SMER „D“

Jeden z mnohých vtipov, ktorý vznikol v posledných rokoch, je ohľadne volieb. Jeden muž sa pýta: Ktorý Smer ideš voliť? Následne príde ďalší vtip, kde sa pre zmenu pýtajú chudobných dôchodcov, ktorú mega bohatú finančnú skupinu budú voliť.

Tvrdenie, že Smer zabil Jána Kuciaka, nie je celkom správne. Samozrejme, našla sa nevraživosť, spojitosť a všetko ostatné. Ale bola to vražda Jána Kuciaka a Marty Kušnírovej, ktorá spôsobilá, že Smer padal. Ale nepadol. A vrátil sa v pôvodnej sile, na základe podvodu menom Hlas-SD.

Hlas je Smer, Smer je Hlas. Ešte aj to SD na konci je rovnaké. Sociálna demokracia. Údajná. Samozrejme, Smer sa premenoval na „slovenskú“ sociálnu demokraciu, čiže sociálnu demokraciu, ktorá síce nie je sociálna demokracia, ale je akýsi mačkopes. Rôzne štýly politiky v jednom, často protikladné názory oproti podobným stranám v zahraničí a hlavne arogancia z presvedčenia, že práve oni to robia najlepšie, nech ide o čokoľvek.

Vznik Hlasu je veľmi jednoduchý, učebnicový príklad spojenia mafie a futbalu. Veľké futbalové tímy majú svoje „béčko“, odkiaľ tí najlepší z najlepších prechádzajú do áčka po tom, čo nazbierajú skúsenosti. Niektorým členom mafie či rôznych finančných skupín na Slovensku i v zahraničí začalo prekážať, že je Fico čoraz viac agresívny, nepríjemný či jednoducho s egom príliš veľkým na ich biznis. Časť Smeru sa tak rozhodla odísť a urobiť si vlastnú stranu práve vtedy, keď Smer padal, ale úplne nespadol. Voliči si boli istí, že stále chcú tú správnu sociálnu demokraciu, ale žiadna iná ako Ficova nebola k dispozícii. Hlas sa ukazuje ako viac demokratická strana. Sociálna demokracia, ale na rozdiel od Fica viac pre ľudí, viac pre Európu a pre Ukrajinu. A ak si môže volič vybrať, či chce byť viac „hardcore“ alebo „softcore“, tak si ľahko vyberie. Hlas sa tak stal najsilnejšou stranou, aj keď okrem budúceho prezidenta nemal žiadnu osobnosť.

A o to ide. O osobnosti. Najväčšie mená v Hlase sú najbližší priatelia ľudí zo Smeru a naopak. Žiadna iná strana. Je to ako vyberať si medzi Denisou Sakovou a Róbertom Kaliňákom. Riadili ten istý rezort, ale rozhodovali sa, kto pôjde kam podľa toho, kde je väčšia šanca, že dostanú preferenčný krúžok. Volič Hlas znamená voliť Smer. A Hlas bude fungovať len vtedy, keď bude pre Smer zaujímavé túto stranu vlastniť a používať.

Hlas mal možnosť ísť po voľbách proti Ficovi. Neurobil to a nikoho to ani neprekvapilo. Strana má totiž obrovské množstvo škandálov, neschopných ľudí a ak na niekoho kašle zvysoka, tak sú to občania. Zároveň je Hlas stranou, ktorá sa mení. Umiernení, viac európski členovia, idú preč. Striedajú ich viac proruskí ľudia, ktorí majú niekedy bližšie k Ficovi než k Petrovi Pellegrinimu. Hlas je tak klamstvo krížené s podvodom a pre rozumných ľudí nemá zmysel zvažovať túto stranu. Je to krajšia fasáda rovnakého zla. Hlas je presne to, čo Fico chce. Verný spojenec pre tých, ktorí nechcú priamo Smer, ale chcú priamo Smer, keď ich opije ilúziou či jednoduchou manipuláciou. A v tom je Fico najlepší. Hlas „D“ je tak neúspešný pokus o viac demokratický Smer. Alebo to D znamená skôr dekoráciu?

6. PROTISLOVENSKÁ DIKTATÚRA

Svet po roku 2000 sa rýchlo mení. Narastá populácia, vznikajú nové vojny, prehlbujú sa problémy s pitnou vodou. A niektorí diktátori sa držia, kým iní padajú. Výsledkom sú okrem iného rôzne migračné krízy. Dlhoročný premiér Slovenska vie, že migranti nechcú ísť na Slovensko, ale niekde inde. Hlavne do Nemecka. Musí preto naklamať Slovákom presný opak faktov. A čím presnejší opak, tým lepšie. Keď jeho spojenec, Štefan Harabin, klamal o príchode tisícov nelegálnych migrantov do Veľkého Krtíša, Fico nemohol dostať lepší darček. Má spojencov. Čoraz viac. V tzv. alternatívnej scéne, kde sú ľudia pomaly z alternatívneho vesmíru s ich hroznými, ničím nepodloženými názormi a otvorenými klamstvami. Teda s tým, čo najviac potrebuje.

Migračná kríza súvisí so Sorosom. Nie? Nevadí. Rusmi vybombardované mestá nesúvisia s tým, že ľudia bez domova hľadajú nový domov a sú ochotní dať všetko, čo majú, prevádzачom. Alebo áno? Tak či tak, už to nejako zariadi, aby jeho voliči počuli to, čo chcú počuť. A samozrejme Ukrajinci napadli Rusov, nenávidia či potláčajú ruštinu, majú laboratória na chemické a biologické zbrane a dobrý Ujo Putin nás musí zachrániť. Je to pravda? Nie. Nevadí. Ak sa rozšíri ktorékoľvek z podobných klamstiev, zvlášť v dobe internetu, tak sa deje zaujímavá vec. 10 000 ľudí to pozdieľa. Vyvrátenie lži si pozrie 100 ľudí, zatiaľ čo za rovnaký čas si otvorenú lož pozrie ďalších 10 000 ľudí. Pravda je niekedy jednoducho pomalšia ako nenávisť.

Dnes je Fico proruský, keď mu to vyhovuje. Proslovenský, keď mu to vyhovuje. Proamerický, keď mu to vyhovuje. Promaďarský, keď mu to vyhovuje. Môže byť zároveň proruský i proamerický, lebo to vie dobre a jasne povedať svojim voličom. Vypichnúť to dôležité, vytiahnuť z kontextu a čakať na chyby svojich oponentov. Každému to vrátiť minimálne trojnásobne.

Fico dokázal z lekárov urobiť väčšie zlo ako z vírusu. Z Ukrajincov urobiť väčšie zlo ako z tých, ktorí im unášajú deti, opakovane znásilňujú ženy, ničia domovy a zaberajú im územie za cenu tisícov padlých na obidvoch stranách. Putinovi to nevadí, tak prečo by to malo vadit' Ficovi? Čo sa má cítiť ako horší? Alebo menejcenný?

V čase, keď sa Slovensko ekonomicky prepadá, sa šíria hoaxy o nejakých anglických špiónoch, gruzínskych légiách alebo každý mesiac o niečom inom. Potraviny sú drahšie, DPH je vyššia, neoplatí sa podnikat' a zväčšovať svoje podnikanie. Ale oplatí sa byť lojálni Ficovi. Lieky sú drahšie a menej dostupné, nemocnice sú v hroznom stave, v školstve je problémov priveľa na akéhokoľvek experta. Ale nerieši sa to. Lebo ruský model.

Putin vie, že šíriť hoaxy a najrôznejšie nepravdy proti skutočným i vymysleným nepriateľom je lacnejšie ako riešiť ekonomiku. A že také nepodstatné veci ako ľudské práva sa dajú okresávať. Však treba nepriateľov, bez nich to v dobrej diktatúre nejde. A koho budú voliť ľudia, ktorí najviac znášajú dražobu a všetky problémy? No predsa toho, kto to s nimi, podľa ich mienky a podľa toho, ako si ich Fico vychoval, myslí dobre.

7. STÁDO VEDIE VÔL

Každá diktatúra potrebuje tváre. Nie všetky musia byť múdre. Stačí, že sú hlasné. Dnes už Fico nie je sám. Má svojich mladých vlkov, ktorí vyrastali na krivých slovách a teraz ich s radosťou kričia ďalej.

Erik Kaliňák. Mladý, uhladený, bez skúseností, no s ideálnym rodokmeňom a výbavou. V každom rozhovore opakuje rovnaké frázy, rovnaké lži. Stačí si obliecť sako, tváriť sa, že vie, a správať sa ako influencer — a zrazu máš novú generáciu voličov, ktorá ťa počúva. Nenávisť predávaná cez TikTok.

Milan Mazurek. Odsúdený za rasizmus, no stále obdivovaný. Jeho slová sú jed, ale jeho poslucháči ich pijú ako vodu. Reč je jednoduchá, úderná, bez zábran. Rómov označuje za parazitov, Ukrajincov za hrozbu, každého odlišného za nepriateľa. Mladí, ktorí hľadajú jednoduché vysvetlenia sveta, ho počúvajú pozorne.

A potom sú tu internetoví kričiaci šašovia. Ľudia ako Bombic, ktorí celé dni vyrábajú agresívne videá, nadávajú, osočujú, vyvolávajú konflikty. Vzdelanie netreba, stačí mať internet a hnev. A ten sa šíri ako vírus.

Medzi nimi sa pohybujú profesionálni manipulátori ako Ľuboš Blaha. Hrá rolu večného antiameričana, marxistu, ochrancu tradičných hodnôt. Zákerný rétor, ktorý sa tvári ako inteligent, no šíri propagandu tak surovo, že by mu závidela aj ruská štátna televízia. Každý deň nová lož, každý status nový nepriateľ, každý komentár-útok.

A v pozadí stoja tí, čo sa neboja ničoho – Kočner, Bödör, Brhel, Kováčik, Baštrnák a ďalší. Mnohí ďalší. Mafiáni, ktorí nešíria nenávisť slovom, ale skutkom. Peniazmi, kontaktmi, tichom. Bez nich by žiadna „alternatíva“ nemala istotu, že zostane bez trestu. A samozrejme, kde je istota, že niečo nie je v poriadku, tam je Tibor Gašpar.

Ale Ficov ekosystém nekončí hranicami Slovenska. Putin je jeho vzor v stabilite cez strach. Trump jeho vzor v beztretnosti. Andrew Tate jeho vzor v manipulácii mužského ega. Každý z nich je iný. Niektoré hulvátsky, iné uhladené. Niektoré kričia, iné mlčia. Ale všetci hrajú tú istú hru: podkopať dôveru v fakty, spravodlivosť, vedu a empatiu. Nahradit' ich hnevom, strachom, mocou a poslušnosťou. A tak sa stádo formuje. Nie okolo myšlienky, ale okolo hnevu. Nie okolo pravdy, ale okolo výkrikov. A keď stádo vedie vôľ, smer je vždy rovnaký — priamo do priepasti.

Fico má veľa priateľov, ale i veľa nepriateľov. A medzi jeho najväčších nepriateľov patria novinári rešpektujúci kódex novinára či nadácie ako Zastavme korupciu. Náhoda?

8. KIM ČONG FICO

Severná Kórea je symbolom totalitného režimu, ktorý sa nebojí míňať miliardy na pompézne vojenské prehliadky, paláce, luxusné koňaky či drahé syry pre elitu, zatiaľ čo obyvatelia jedia trávu a korenky. Kim Čong-un nepozná hranice medzi štátom a sebou samým. A čím je chudobnejší jeho ľud, tým viac mu treba klamať o tom, že žije najlepšie na svete.

Na opačnom konci planéty máme niečo podobné. Volá sa to ekonomika podľa Roberta Fica. Aj Slovensko má svoj vlastný „severokórejský“ model: Neúnosné sociálne sľuby, ktoré znejú dobre v statusoch a videách, ale ktoré krajina jednoducho nemá z čoho zaplatiť. Do toho problém, ktorý spôsobuje ďalší problém a zo začarovaného kruhu sa nedá vystúpiť. Zdražovanie nie je náhoda. Zdražovanie je výsledok. Výsledok politiky, ktorá ignoruje budúcnosť a za pár hlasov je ochotná vypáliť dom, v ktorom bývame.

Keď Fico zaviedol daň z transakcií, odvolával sa na „potrebu získať prostriedky“. Ale okrem Slovenska má túto daň už len Maďarsko. A práve v Maďarsku to funguje zle: banky to preniesli na klientov, spomalili sa platobné systémy a štát stále nemá dosť peňazí. Tento model nezvyšuje efektivitu, ale zvyšuje frustráciu. Dá sa však výborne vysvetliť. Štát má v pláne získať od ľudí 10€. Po prepočtoch je to skôr 8€. Pretože sa viac začne používať hotovosť, tak len 4€. Na všetky nastavenia a zaručenia, že to pôjde, sa použije ďalšie 3€. Štát tak zarobí 3€ namiesto 10€ a pre ekonomiku zároveň urobí problém s odchodom investorov, šedou ekonomikou a tak podobne v hodnote 40€. Štát je 37€ v mínuse, ale pre Fica je to víťazstvo. Hlavne víťazstvo nad zdravým rozumom. Aj Fico to vie. Ale populizmus musí zvíťaziť nad logikou. Fico sníva o miliardových projektoch – nemocnice, štátne podniky, vlaky zadarmo pre každého, nové zbrojné závody, energetické sebestačnosti. Sľubuje, že to všetko bude a ešte ostane aj na 13. dôchodok, platy, sociálne balíčky. Aj Kim Čong-un má veľké plány. Aj jeho ľudia hladujú.

A neodchádzajú len kvôli tomu, že medzi KĽDR a zvyškom sveta sú moria s vyhladovanými vojakmi, míny, ostnaté drôty a fakt, že ak ujdete, zaplatí životom vaša rodina. Aj tá, ktorá ani nevedela, že existujete.

Presné škody sa nedajú určiť. Ani cena všetkých zlodejín. Všetko sú odhady a čím viac elitných novinárov sa na to pozrie, tým sú odhady presnejšie. Isté však je, že sa ekonomicky dostáva Slovensko pod úroveň krajín, ktoré boli v minulosti zničené vojnou – a blížime sa k úrovni krajín, kde vládne malária a vojenský diktátori. Malú, ale zaujímavú úlohu v tom majú úplne zbytoční europoslanci, ktorých nechcú ani najextrémnejšie strany: Monika Beňová, Judita Laššáková, Ľuboš Blaha, Erik Kaliňák a Katarína Roth Neved'alová. Nielen, že ich nikto nechce, ale EÚ ich priamo považuje nielen za zbytočných, ale i za škodlivých, neschopných a platených Ruskom.

Zaujímavá je ešte jedna spojitosť so Severnou Kóreou. Slováci pod vedením Fica, ako i severokórejčania, sú pre Putina užitočnými idiotmi. Zvlášť Slovensko je v tom špeciálne, pretože Slovensko je pre Rusko nepriateľská krajina, ktorá pod vedením Fica až príliš často získava výhody od Rusov a za to rozširujú ich oficiálnu propagandu. A Fico, ktorí spĺňa všetko potrebné pre označenie „vlastizradca“, bude ďalej útočiť na tých, ktorých nikdy nepresvedčí, ale môže dookola urážať.

9. PO NÁS POTOPA

Jedna z možností, ako odlíšiť politikov od štátnikov, je prehľad ich aktivít pred voľbami a po voľbách. Štátnik urobí to, čo je potrebné a vtedy, kedy je to potrebné. Nepozerá sa na to, či mu konkrétna reforma či akcia uberie vo volebnom roku 2%. Pre politika sú zase tie percentá dôležitejšie ako dobro národa. Hlavne, ak vládnu na základe dezinformácií a potrebujú sa zapáčiť ďalšiemu publiku a popritom nestratiť svojich verných podporovateľov.

Existuje niekoľko spôsobov, ako si udržať voličov a zároveň si vychovať ďalších. Nie je to beh na krátke trate, ale môže byť. Stačí mať veľký rozpočet, primálo alebo priveľa empatie k niektorej skupine, zopár nepriateľov, presvedčivý hlas a navyše treba vedieť, do akého rybníka hodiť svoju udicu. Strany ako Smer majú svoje volebné jadro, čiže ľudí, ktorí budú určite voliť len túto stranu. Zároveň majú tiež možnosť zabodovať spolu s podobnými stranami o veľké skupiny voličov. Ako ich presvedčiť, aby volili práve Smer? A o ktorú skupinu sa ide niekto pobiť s inými stranami?

Fico dobre vie, že liberálov, progresívco, LGBT+ ľudí a ďalších nezíska. Tak ide tam, kde loví aj SNS, Republika, čiastočne Hlas či ďalšie strany. K ľuďom, ktorí obdivujú komunizmus či ultranacionalizmus. K ľuďom, ktorých už niekto, možno práve Fico, naučil nenávidieť iných ľudí. Aj tých, akých nikdy nestretli a nestretnú. Jednoduchá hláška o tom, že napríklad migranti sú úplné zlo, určite zaberie. Povie to ale hocikto z tejto skupiny. Musí sa odlíšiť, musí pritrať. Musí ukázať, že vie byť viac rázny ako „malí nacisti“ a úplne neľudské výroky musí hovoriť presvedčivo, opakovane a v súvislosti s ďalšími skupinami. Pre manipulátorov je jednoduché povedať, že každý jeden liberál je progresívec, LGBT+, intelektuál, kaviarňový typ a čokoľvek, čo sa dá jednoducho zaradiť, aj keby sa to vylučovalo. Tak vzniknú pojmy ako „liberálny nacist“, čo je niečo ako „čierna biela“, ale pre ľudí, ktorých nezaujímajú politológia to stačí. Jednoduché, kúzelné riešenie, všetkých tých ľudí vyhlásiť za nesprávnych, urobiť im maximálnu antikampaň a neustále na nich útočiť.

Výsledkom je, že bežne dostane racionálny a umiernený človek z toho druhého tábora vyhrážky zabitím, často písané príšernou slovenčinou, a berie sa to ako nový štandard. Niečo, čo treba rešpektovať ako „iný názor“. Tak, ako treba rešpektovať, že Fico bude podporovať šarlatána, hoaxera a antivaxera na tom najhoršom možnom mieste, či bude držať človeka, ktorý si myslí, že Zem je plochá. Nie preto, že by Fico nevedel, že existuje glóbus. On to vie. Ale podrží človeka, ktorý glóbus nepozná, pretože pasuje do jeho plánu na útoky proti vybraným skupinám.

Keď idú voľby, ide o veľa. Veľké plány, ktoré všetkých zadlžia, do toho veľké a zbytočné oslavy. Hrozí totiž, že príde zmena vlády a tí, čo patria za mreže, skutočne pôjdu za mreže. To je to, čoho sa Fico najviac bojí. Žiaľ, vláda Igora Matoviča sa rozpadla a Fico sa vrátil. Bezohľadnejší ako kedykoľvek predtým. Pretože nie je štátnik, ale politik. Skorumpovaný, opitý vlastnou mocou a môže si dovoliť zničiť každého. Každopádne, medzi prvými činmi boli znížené tresty pre ekonomické podvody, čo pomohlo Smeru viac ako komukoľvek inému. EÚ bola proti, ale Fico nemá rád ani EÚ, ani Slovensko. Len seba a tých, ktorí mu pomáhajú kraďnúť. Existuje možnosť, ako vládnuť čo najdlhšie. Ovládnuť všetko ako obrovská chobotnica. Ak prehrá vo voľbách, ozdravovanie bude ťažké, niekedy i nemožné. A ten, kto v skutočnosti nenávidí Slovensko, sa vráti. Zas a znova. Zúfalí ľudia robia zúfalé činy a Fico dá svojim voličom i nevoličom toľko zúfalstva, koľko uzná za vhodné.